

DMARÍA DUEÑAS

Cumpătarea

Traducere din limba spaniolă
și note de Ileana Scipione

POLIROM
2024

Cuprins

I. Ciudad de México	7
II. Havana	135
III. Jerez.	261
<i>Muțumiri</i>	591

A așteptat-o cu coatele sprijinite pe formele fanteziste din fier forjat care despărțeau uscatul de apă, pe când vălurelele i se spărgeau ritmic la picioare. Ea a întârziat mai mult de jumătate de ceas și a sosit expunându-și în șaretă imaginea refăcută de doamnă cu aplomb: avea chipul pudrat, părul strâns, iar fusta amplă a rochiei de un galben canar i se întinsese de-o parte și de alta în trăsurică, astfel că ultimele dantele ale juponului ajungeau până la o jumătate de palmă de pământ. În poală, cu o fundă mare din atlas între urechi, ținea cățelușa care lătrase îndrăcit în spatele ușii în cele câteva minute cât stătuseră împreună în casă.

Ca o bună havaneză adoptivă și așa cum li se întâmpla adeseori și compatrioatelor ei mexicane, să coboare din șaretă în plină stradă publică și să pășească cu escarpenii din mătase prin glodul prăfuit i se părea Carolei Gorostiza la fel de necuviincios cum ar fi fost să rămână în pielea goală în fața altarului din catedrală. De aceea, de cum a sosit, a concediat vizitiul cu un simplu gest și a rămas așezată în trăsurică.

Mauro Larrea, la rându-i, nu s-a clintit. Drept, în gardă.

— Fă-mi favoarea de a nu mai apărea în casa mea, domnule dragă. Niciodată.

Acesta i-a fost salutul.

Dar nici minerul n-a umblat cu ocolișuri.

— Ați analizat ceea ce v-am dezvăluit la teatru?

De pe buzele soției lui Zayas nu s-a auzit nici da, nici nu. În loc de orice altceva, pe un ton hotărât care i-a amintit de cuskra lui, Carola i-a lansat altă întrebare directă:

— Cum v-a mers la faianțarul Novás?

— A fost o doar întrunire informativă.

— Asta înseamnă că vă mai gândiți.

Carola Gorostiza era perspicace și rece, dar el trebuia să se descurce și să se arate și mai rece. De aceea, și-a schimbat pe loc atitudinea, revenind la ceea ce îl interesa.

— Ați analizat oferta mea legată de nava-congelator? a repetat.

Doamna Gorostiza a tăcut câteva momente, strecurându-și degetele în blănița deasă a minusculei cățelușe. A scărpinat-o pe cap și pe el l-a privit cu ochi atât de întunecați și de impenetrabili, încât nu mai păreau nici frumoși, nici urâți, dar vedeau, în schimb, o hotărâre fermă și de nestrămutat.

— Da și nu.

— V-ar deranja să fiți mai precisă?

— Așa cum mi-ați propus, sunt gata să mă asociez cu domnia voastră, domnule Larrea. Încuviințez să ne unim capitalurile în beneficiul amândurora.

— Dar?

— Dar nu în afacerea pe care mi-o sugerați.

— E o afacere întru totul solvabilă, vă asigur, a întrerupt-o.

— Se poate. Dar eu o prefer pe cealaltă. Cea cu...

I-a aruncat o privire piezișă vizitiului său, un mulatru care purta cazacă roșie și joben și trăgea ultimele fumuri dintr-o țigară de foi, așezat pe o bancă din piatră ceva mai încolo.

— Afacerea bruneților. În ea vreau să intru. Numai așa sunt dispusă să mă asociez cu domnia voastră.

— Înainte, permiteți-mi să vă lămuresc, doamnă.

Replica a sunat la fel de puternic ca o lovitură de tun trasă din El Morro.

— Nu.

Ce nemernici pui de lele și Gorostiza ăștia, blestemate să fie și moștenirea lor și boarfa care l-a adus pe lume pe faianțar! Prin minte începuseră să-i treacă grozăvii în limbajul necioplit al minerilor, nicidecum în cel al actualei lui poziții sociale; pe când valurile blânde loveau în piatră și el își ținea gura strânsă într-un rictus sever, capul a început să i se legene domol de la stânga la dreapta, de la dreapta la stânga și înapoi. Refuz, spunea fără glas.

— De ce? a întrebat Carola mirându-se cu aroganță. De ce nu doriți să intrăm împreună în această afacere? Capitalurile mele au aceleași valoare și într-una, și într-alta.

— Fiindcă aceasta nu-mi place. Pentru că nu...

Un hohot acru s-a rostogolit din gâtul acoperit cu bijuterii. În dimineața aceea purta acvamarine.

— N-o să-mi spuneți, domnule Larrea, că sunteți un liberal abolitionist ridicol. Vă credeam om cu mai puține prejudecăți, prietene, date fiind prestața și siguranța de care dați dovadă. Acum observ că aparențele înșală.

A preferat să-i ignore observațiile și să-și îndrepte toată puterea de convingere spre ceea ce îl interesa cu adevărat.

— Lăsați-mă să vă prezint amănuntele celeilalte afaceri pe care v-o propun; mai avem foarte puțină vreme, sunt gata să ridice ancora.

Carola a suspinat evident dezgustată. Apoi a plescăit, ca să-și arate nemulțumirea. De parcă ar fi înțeles-o, cățelușa a lătrat cu furie, iar pieptul proeminent al stăpânei a reînceput să urce și să coboare în ritmul respirației.

— Credeam că în Mexic și în Cuba vorbim cu toții aceeași limbă spaniolă. Chiar nu pricepeți ce vreau să zic prin nu?

El a tras adânc aerul marin în piept, dorind ca sarea să-i aducă în trup răbdarea căreia începea să-i ducă lipsa.

— Nu vă cer decât să vă mai gândiți, a insistat Mauro, adoptând un ton neutru, ca să n-o lase să-i întrevadă disperarea.

Capul femeii s-a întors semeț spre golf, refuzând să-l asculte.

— În caz că vă răzgândiți, să știți că-mi voi petrece întreaga după-amiază la han, așteptând răspunsul definitiv al domniei voastre.

— Mă îndoiesc că va exista unul, a exclamat Carola fără să-i arunce o privire.

— Pentru orice eventualitate, știți unde să dați de mine.

Și-a dus degetele la borul pălăriei, punând astfel capăt discuției. Și, în timp ce doamna Gorostiza, cocoțată în trăsurică, se abținea de la orice gest și se uita țintă la catargele brigantinilor și la velele desfășurate ale goeletelor, el se îndepărta pe Alameda.

De hotărârea ei, atârând de un fir la fel de fin ca acela țesut de un păianjen, depindea pentru Mauro Larrea putința de a-și căuta câștigurile cu un minim de demnitate sau de a rămâne pe buza prăpastiei.

18

După prânz, clienții hanului începeau să se ridice de la masă și să se îndrepte spre balansoare. Două fete cu pielea bronzată treceau din sufragerie în cuhnie, cărând farfurii cu rămășițe de curcan umplut și orez cu lapte: amândouă erau tinere și frumoase, aveau brațele subțiri, descoperite, și zâmbeau senzual pe sub eșarfele mari și colorate, legate cu multă artă în jurul capului, ca niște turbane.

Dar nici una din ele n-a adus vreun mesaj. Nici pentru el, nici pentru *doña* Caridad: n-au primit nimic de la Carola Gorostiza în ceasurile care s-au scurs după ce se văzuseră. Poate mai târziu. Poate.

— Nici nu-mi vine să cred, don Mauro, sunteți la Havana de doar câteva zile, și uite ce spor ați avut!

Începea să se deprindă cu indiscrețiile stăpânei hanului, așa că s-a mărginit să murmure ceva vag și să-și scoată șervetul, ca să se retragă.

— Mergeți la baluri și la teatru, a continuat ea fără să se tulbure, la fel cum mergeți la întruniri nocturne dintre cele mai private.

I-a aruncat o privire în stare să taie o lămâie pe din două. Și, în ciuda faptului că tocmai se scula în picioare, a ales să nu se ridice. Haida-de! și-a zis. Continuați, *doña* Caridad, scoateți ce vă vine pe gură. Deja am pierdut practic totul.

Ea a câștigat vreme dând câteva porunci inutile sclavelor, până ce restul mesenilor s-au risipit.

— Mă surprinde că vă interesează treburile mele, doamnă, a constatat Larrea de cum au rămas singuri.

— Ei, nici chiar așa, doar superficial. Dar, când oaspetele primit sub acoperișul meu calcă-n străchini, bârfele nu întârzie să ajungă și până aici.

— Fie că ajung sau nu, ceea ce fac eu în afara acestei case nu cred că vă privește. Sau mă înșel?

— Nici vorbă, domnule, sigur că nu mă privește; în chestiunea asta, aveți mai multă dreptate decât sfinții. Dar, profitând de faptul că-mi faceți onoarea de a continua să stați la masa mea, permiteți-mi să vă răpesc doar câteva clipe.

A făcut o pauză ușor teatrală și pe buzele ofilite s-a ivit un surâs pe cât de radios, pe atât de fals.

— Pentru ca nu numai eu o să aflu unele lucruri despre domnia voastră, ci și domnia voastră despre mine, a adăugat.

Și mai du-te învârtindu-te, i-ar fi putut spune, presimțind că îi întinde cursă. Dar nici nu s-a clintit.

— Sunt o *cuarterona* din Guanajay, fiica unui bărbat originar din Canare, dar născut în La Gomera, și a unei sclave de la fabrica de zahăr San Rafael. *Cuarterona* înseamnă că tata era alb și mama mulatră. Mămica mea era o mică mulatră frumoasă, fiica unei negrese *bozal*¹ recent adusă din Gallinas, lăsată grea la treisprezece ani de stăpânul casei, care avea cincizeci și doi. A prins-o de talie când fata tăia trestie și a ridicat-o ca pe o pană, de slăbuță ce era. Opt luni mai târziu, ea a născut-o pe mama. Și, cum stăpânii n-aveau copii, iar doamna era mai uscată pe dinăuntru ca o mătură de palmier regal, a hotărât s-o țină ca pe o păpușă din carton. Ca să nu prindă dragoste de bebelușa ei, pe micuța negresă-mamă, bunica mea, au dus-o pe o altă proprietate. Și acolo, neputând să-și vadă fiica cum crește, ea a devenit tot mai greu de stăpânit, iar la șaptesprezece ani a sfârșit prin a lua calea junglei. Domnule Larrea, știți ce se întâmplă cu sclavii care ajung în junglă?

— Aș minți dacă v-aș spune că da.

N-avea știință nici că prin venele *doñei* Caridad, cu pielea de aceeași culoare ca a lui, curgea o dâră de sânge african. Deși acum, că se uita mai atent, poate că era ceva la ea care

1. Negru recent adus din Africa în America.